
// प र ष ष्ट //

परिषिषट अ	द.ता.भोसले : एक मुलाखात
परिषिषट ब	साधन ग्रीथा सूची
परिषिषट क	नियतकालिके सूची

परिशिष्ट - अ - द.ता.भोसले : एक मुलाखात :-

=====

- कु.हेमलता भोसले.

आपले आईवडील, कुटुंब यांच्याविषयी थोडक्यात माहिती सांगा.

- सरकोली, (ता.पंढरपूर) हे गाव. आईवडील निरक्षर, अल्पभूधारक म्हणून शेतमजुरीवर उपजीविका. मात्र विद्येवर - शिक्षणावर विलक्षण प्रेम होते. दोन बहिणी. एक भाऊ. बहिणी अकाली मरण पावल्या. भाऊ सुविद्य असून तो सध्या शोती करतो. आईवडील कष्टाळ, सरळमार्गी, सघोटीचे अज सेवाभावी स्वभावाचे. माझ्या वयाच्या १२ व्या वर्षी ते वडभिराच्या अंतराने वारले.

आपणावर बालपणी कोणाचे संस्कार झाले ?

- आईवडील आणि प्राथमिक शाळेतील काही शिक्षक यांचे संस्कार बालपणी- हायस्कूलमध्ये असताना बापूसाहेब, राजाभाऊ आपके यांचे छोलवर संस्कार झाले. याबरोबरच धोरामोठ्यांच्या घरिण वाचनातून झालेले संस्कार छूप व महत्वाचे.

आपले पहिले लेखन कोणते ?

- कॉलेजमध्ये असतानाच "स्वराज्य" साप्ताहिकात कविता आल्या.

आपली पहिली कथा कोणती ? ती किती साली प्रसिध्द झाली ?

- नागपूरच्या एका मासिकात कथा प्रसिध्द झाल्या. हा कालखंड साधारणतः १९५९-६० चा असावा परंतु लेखनाला छारी सुस्वात १९६२-६३ पासूनच झाली.

आपले आवडते लेखक कोण आहेत ?

- प्रारंभी छाडिकरांचे लेखन छूप आवडत होते. तदनंतर माडगूळकर,

गाडगीळ, रणजित देसाई, आनंद यादव, गडकरी, कुसुमाग्रज, बोरकर इत्यादी-
चे लेखान छाप आवडते.

कथा लिहिताना आपणापुढे कोणाचे आदर्श होते ?

- तसा कोणात्याही एका लेखाकाचा आदर्श समोर नव्हता व नाही.
तंत्रादृष्ट्या काही लेखाकांच्या कथांचा प्रभाव झालेला असावा. अनुभवाला
प्रमाण मानूनच मी माझे लेखान केलेले आहे.

आपली आवडती कथा कोणाती ?

- तशी विशिष्ट एक कथा सांगता येत नाही. परंतु "पपा गोष्ट
सांगा", "पाऊस", "मासोळी", "काटेरी आकाशा", "ओइो" या कथा अधिक
आवडतात.

अध्यापनाचा लेखानास काही फायदा झाला का ?

- होय. वाद्दम प्रकार, भाषणाशैली यांच्या संकल्पना स्पष्ट
होतात. अध्यापनाच्या माध्यमातून नवे प्रयोगशील लेखान वाचता येते.
आशय, आविष्कार, शब्दसौंदर्य, संवाद यांचा सखोल परिचय करून घेता
येतो.

आपल्या कथेला समीक्षकांनी न्याय दिला आहे असे आपणास वाटते का ?

- पुरेसा नाही. स्त्रीजीवनावरील माझ्या कथा व किनोदी कथा
या वैशिष्ट्यपूर्ण व दर्जेदार असूनही त्यांची उचित दखल घेतलेली नाही.
मात्र अलीकडच्या कथासंग्रहाला चांगला प्रतिसाद लाभलेला आहे.

समीक्षक म्हणून लेखान करताना आपणापुढे कोणाचे आदर्श होते ?

- आस्वादक्षम, गुणाग्राहक स्वस्माची समीक्षा मला अधिक योग्य
वाटते. फॉर्म पेक्षाही मी त्यातील अनुभवाला व त्याच्या स्वस्माला

अधिक महत्त्व देतो. गो.म.कुलकर्णी, नरहर कुरंदकर, आनंद यादवांची समीक्षा मला अधिक जवळची वाटते.

ग्रामीण साहित्याची आशयाच्या अंगाने अधिक समीक्षा झाली. तुलनेने अभिव्यक्तीच्या मानाने कमी झाली हे मत आपणास पटते का ?

- बरोबर आहे, अभिव्यक्तीच्या अंगाने ग्रामीण साहित्याचा उत्तम परामर्श घेता येईल- घेतला पाहिजे.

आपल्या लेखनाविषयी आपणाला अधिक काय म्हणावयाचे आहे काय? कृपया सविस्तर लिहा.

- माझ्या कथा प्रेमपर स्तसमाचा अनुभाव फारसा प्रकट करित नाहीत.
- सरपंच, सेक्रेटरी, देशमुख, चेअरमन, नर्स-शिक्षिका यांची लफडी, भानगडी, यावर चित्रण दिसणार नाही. ग्रामीण जीवनातल्या सर्वांगानी बदलणा-या स्वभावाचे दर्शन माझी कथा घाडविते.

नव्या साहित्यिकांना आपला संदेश कोणता ?

- मनाःपूर्वक लेखन केलेले असावे.
- भारपूर वाचन करित जाणे आवश्यक.
- रसदोळसपणे कलाकृतीचा आस्वाद घेतला पाहिजे.
- तोच तो पणा येणार नाही, याकडेही लक्ष दिले पाहिजे.